

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою КЗВО
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради», протокол № 4
від 15 серпня 2023 р.
Голова вченої ради

Л.К. Задорожна

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Основи академічного письма

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

Навчальна програма з дисципліни «Основи академічного письма» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробник: Кузнецова Неля Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент

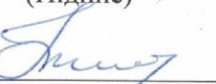
Навчальна програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту (протокол № 14 від «30» серпня 2023 р.)

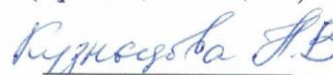
Завідувач кафедри

(Підпис)

(Прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(Підпис)

(Прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Основи академічного письма» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є українськомовна академічна комунікація.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Навчальна дисципліна «Основи академічного письма» для здобувачів другого (магістерського) рівня викладається у другому семестрі на першому курсі навчання. Основними дисциплінами, що забезпечують курс, є «Педагогіка вищої школи», «Психологія вищої школи». Вивчення дисципліни взаємопов'язано з опрацюванням курсів «Педагогічна майстерність і етика викладача», «Тенденції і перспективи розвитку вищої освіти». Оволодіння теоретичними знаннями, спеціальними компетентностями з академічного письма сприятиме формуванню академічної грамотності здобувачів вищої освіти, що є складником академічної культури.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні основи академічного письма
2. Робота з джерелами інформації.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи академічного письма» є формування академічної культури здобувачів вищої освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- сприяти усвідомленню академічної доброчесності як особистісної компетентності;
- формувати академічну грамотність, що дозволяє критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати й трансформувати інформацію, створювати власний інтелектуальний продукт;
- сприяти оволодінню здобувачами вищої освіти навичками писемного і усного наукового мовлення;
- формувати здатність презентувати результати академічної діяльності;

- формувати здатність ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) **Інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, в процесі навчання, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) **Загальні компетентності:**

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

в) **Спеціальні (фахові) компетентності:**

СК9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна (ПР):

ПР2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

ПР4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

ПР9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- основні ознаки та специфічні мовні засоби наукового стилю української мови;
- жанри академічних текстів;
- правила логічної, структурно-композиційної організації академічного тексту;
- різновиди плагіату і правила його запобігання;

– правила цитування і покликання.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти**:

- визначати форми і функції академічної комунікації;
- користуватися базами даних наукової та освітньої інформації, формувати інформаційний контент;
- критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати, інтерпретувати й трансформувати інформацію;
- здійснювати бібліографічний пошук, укладати бібліографію дослідницької роботи;
- писати різні види академічних текстів;
- презентувати результати академічної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи академічного письма

Тема 1.1. Академічне письмо як один із різновидів наукового (академічного) спілкування

Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо. Традиції академічного спілкування та міжнародний досвід. Поняття про академічне письмо, його категорійні ознаки, змістове наповнення і способи викладу матеріалу.

Поняття про академічну грамотність. Цілі і завдання наукової комунікації.

Тема 1.2. Науковий стиль української мови: основні ознаки та специфічні мовні засоби

Науковий стиль як складник стилістичної системи української мови. Ознаки наукового стилю. Мовні особливості наукового стилю. Лексичні норми наукового тексту. Особливості використання академічної і професійної лексики. Морфологія наукового мовлення: потенціал граматичних та словотвірних засобів. Синтаксичні особливості академічного тексту. Різновиди наукового стилю. Лексикографічна компетентність.

Тема 1.3. Академічний текст. Загальні питання організації і викладення думки

Академічний текст. Мета комунікації. Логічний порядок і аргументація в академічному тексті. Структурно-композиційна організація академічного тексту.

Тема 1.4. Жанри академічних текстів

Первинні і вторинні наукові жанри. Академічне аргументоване есе як первинний науковий жанр. Основні моделі академічного есе та композиційні вимоги до нього. Елементарна та базова моделі академічного тексту. Особливості підготовки академічного тексту. Анотація і резюме тексту. Наукова стаття. Курсова робота.

Вторинні наукові жанри. Рецензія. Відгук. Реферат. Тези.

Тема 1.5. Усна академічна комунікація

Функції наукової комунікації. Форми наукової комунікації. Функції Інтернет-комунікації у сфері науки. Технології презентації результатів наукової роботи. Загальні вимоги до змісту, оформлення та застосування мультимедійних презентацій. Жанри усної академічної комунікації.

Змістовий модуль 2. 2. Робота з джерелами інформації

Тема 2.1. Культура оформлення наукового тексту: цитування й покликання

Цитування, правила цитування. Збереження особливостей авторського написання при цитуванні (орфографія, пунктуація, виділення тощо).

Правила оформлення бібліографічного покликання. Національні правила оформлення бібліографічних покликань (чинний ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання).

Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань, особливості використання (залежно від сфери застосування і спеціальності).

Тема 2.2. Плагіат та його різновиди. Запобігання плагіату

Академічний плагіат та його різновиди. Системи перевірки текстів на запозичення. Практичні поради щодо запобігання плагіату. Належне цитування й оформлення покликань – основна умова уникнення плагіату.

Тема 2.3. Укладання бібліографії. Бібліографічні менеджери

Бібліографічний пошук. Укладання бібліографії дослідницької роботи. Каталоги. Пошук інформації. Робота з каталогами бібліотек. Робота з онлайн-каталогами; онлайн-каталоги українських бібліотек. Міжнародні онлайн-ресурси.

Пошук інформації в Інтернеті. Пошук в Google, Google Scholar, Google Books. Практичні поради щодо організації пошуку. Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science та інші). Сервіси для полегшення укладання

бібліографії, бібліографічні менеджери (збирання, зберігання, організації, форматування інформації): EndNote, Mendeley та інші.

Тема 2.4. Робота з даними. Формування навичок написання наукових текстів.

Джерела даних. Організація та збереження даних. Алгоритми написання та оформлення різних видів наукових текстів. Структура та оформлення наукової роботи в текстовому редакторі Microsoft Word.

3. Рекомендована література

Основна література

Нормативні документи

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. З 01.07.2016. Київ: крНДНЦ, 2016. 16 с.
2. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/file_s/kodeks_akad_dob.pdf
3. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/file_s/pol_pro_akadem_plahiat.pdf
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-18. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.

Джерела

1. Колоїз Ж. Основи академічного письма. Практикум. Кривий Ріг: ФОП Маринченко С.В. 2019. 178 с.
2. Сидоренко О.П. Основи академічного письма. Робоча програма навчальної дисципліни. Суми : Сумський державний університет, 2019. 13 с.

3. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма : Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.

Підручники та навчальні посібники

1. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг : , 2019. 130с.
2. Семенов О.М., Фаст О.Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 220 с.

Додаткова література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред.: Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярєвої. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики». / за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
3. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / автори-укладачі : О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Наук.-техн. бібліотека ім. Г. І. Денисенка Нац. Технічн. університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Укр. бібліот. асоціація. Київ : УБА, 2016. 117 с.
4. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.
5. Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням). *Наука України у світовому інформаційному просторі: [зб. наук. пр.] / НАН України. Київ, 2015. Вип. 11. С. 100–106.*

4. Електронні інформаційні ресурси

4.1. Проекти

1. Проект «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти»/ Academic Integrity and Quality Initiative - <https://academiq.org.ua/>
2. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) - <https://academiq.org.ua/pro-proekt/proekt-v-universytetah/>

4.2. Вебінари

1. Вебінар та матеріали “Аргументативне есе: поради та приклади”. Марта Томахів. <https://academiq.org.ua/novyny/materialy-vebinaru-argumentatyvne-ese-porady-ta-pryklady/>
2. Вебінар та матеріали “Все, що ви хотіли знати про плагіат”. Євген Ніколаєв. <https://academiq.org.ua/novyny/vebinar-vse-shho-vy-hotily-znaty-pro-plagiat/>
3. Вебінар та матеріали “Мистецтво академічного письма: практичні поради”. Наталія Шліхта. <https://academiq.org.ua/novyny/vebinar-mystetstvo-akademichnogo-pysma-praktychni-porady/>
4. Короткі поради: Редагування наукових текстів. Богдана Романцова. <https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-oformlennya-spyskiv-dzherel-tsytuvannya-ta-posylannya/>
5. Короткі поради: Оформлення списків джерел. Цитування та посилання. Світлана Чуканова. <https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-oformlennya-spyskiv-dzherel-tsytuvannya-ta-posylannya/>
6. Короткі поради: Як написати аргументативне есе? Марта Томахів. <https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-yak-napysaty-argumentatyvne-ese/>
7. Короткі поради: Написання огляду літератури. Богдана Романцова. <https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-napysannya-oglyadu-literatury/>

4.3. Інформаційні бюлетені

1. Скільки відсотків можна? Академічна доброчесність. Infobulletin # 4 <https://academiq.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-infobulletin-4/>
2. Студентський плагіат, частина 1. Хто винен? Академічна доброчесність. Інфобюлетень # 5 <https://academiq.org.ua/novyny/studentskyj-plagiat-chastyna-1-hto-vynen-akademichna-dobrochesnist-infobyuleten-5/>
3. Студентський плагіат, частина 2. Що робити? Академічна доброчесність. Інфобюлетень # 6. <https://academiq.org.ua/novyny/studentskyj-plagiat-chastyna-2-shho-robyty-akademichna-dobrochesnist-infobyuleten-6/>

4.4. Інші ресурси

1. Бабенко С. С. Як написати академічний навчальний текст: короткий довідник для студентства факультету соціології. Електронне видання. К.: ВПЦ "Київський університет", 2016. 32 с. – режим доступу: http://www.socd.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/elopen/babenko_ac.writing_dovidnyk_2016.pdf

2. Дроздов В. Академічне письмо. 20 порад щодо написання академічних текстів та представлення результатів дослідження
<https://drive.google.com/file/d/1IsLV3ZIXN3d4q0tEm5st1b2BIARka1h/view>
3. Матеріали тренінгу «Writing with Integrity: Keys to Success»
<https://drive.google.com/drive/folders/1mqRx-NPpEMZZ2309URBP8Rh5Qc6d0uUJ>
5. **Форма підсумкового контролю результатів навчання:** залік.
6. **Методи контролю результатів навчання:** індивідуальне опитування, перевірка письмових робіт, захист індивідуальних завдань, виступ перед аудиторією.